

Imkeren met een bedrijfsmethode

Om een goed resultaat te behalen, heeft de imker twee dingen nodig. Op de eerste plaats moet hij veel kennis hebben van zowel het bijenvolk en zijn ontwikkeling als van het drachtgebied. Op de tweede plaats heeft de imker een goede bedrijfsmethode nodig. De toepassing hiervan hangt in sterke mate samen met de kwaliteiten van het drachtgebied.

De bedrijfsmethode

Wat bedoelen we met het woord bedrijfsmethode? Een bedrijfsmethode is het volgens een standaard-procedure omgaan met de bijen om daarmee een bepaald doel te bereiken. Meestal een flinke honing-oogst. Het woord bedrijfsmethode suggereert dat het wel in orde komt als je de methode maar goed toepast. Een methode moet gezien worden als een richtlijn om te handelen en niet als een voorschrift dat klakkeloos moet worden toegepast. Een voorbeeld: Verenigen in het voorjaar is een vaste regel in de Aalstermethode, maar soms is een volk al zo groot dat het helemaal niet zo verstandig is om dat te doen. Het verenigen verstoort de harmonie in het volk en haalt de vaart uit de ontwikkeling. Daardoor levert verenigen per saldo minder honing op dan het nalaten ervan. Het vakmanschap van de imker is steeds weer beslissend. Er is een duidelijk verschil tussen vakkundig met de bijen omgaan en het volgens voorschrift toepassen van de bedrijfsmethode.

In beschrijvingen van de korfteelt kom je nooit iets tegen over bedrijfsmethodes. Korfimmers kenden dit begrip niet. Blijkbaar was er maar één methode: het korfimkeren. Waar komen de bedrijfsmethoden vandaan? Een korte terugblik in de geschiedenis.

De ontdekking van de bijenruimte

Imkers zijn na de middeleeuwen lang bezig geweest met het probleem hoe men honing van een korf kon oogsten zonder volk en raten ernstig te beschadigen. De ontdekking van de bijenruimte door Langstroth was het antwoord op dit probleem. Men kon nu bijenwoningen ontwerpen met uitneembare raten, de zogenaamde losse bouw. Ook kon men nu onmiddellijk na een dracht de honing van die dracht oogsten. Dat was het grote verschil met korfimkeren. De korf-imker oogst aan het einde van het seizoen. De kast-imker na een dracht. Om na een dracht te kunnen

slingeren moet het volk aan het begin van de dracht in topconditie zijn. Men ging nadenken over manieren om dit te bereiken en hieruit ontwikkelden zich geleidelijk aan methoden.

De bedrijfsmethode en het zwermen

De eerste methoden betreffen de zwermverhinderend. Het zwermen is een hinderlijk verschijnsel. Vlak voor de zomerdracht verliest het volk de helft van zijn bijen en daarmee zijn haalkracht. Een eerste stap om het zwermen aan te pakken werd gezet door Langstroth. Hij wist rond 1890 dat het zwermen enkele weken kon worden uitgesteld door ruimte te geven. Een volgende stap werd gezet door de Amerikaan Demaree. Hij bedacht in 1898 een vorm van omhangen. Open broed boven in de kast, de moeder met gesloten broed onder een rooster. Het doel van deze methode was het ontstaan van de zwermduft te voorkomen door de moeder aan de leg te houden. Ook werd hierdoor het aantal vliegbijen opgevoerd zodat een flinke honing-oogst werd verkregen. Deze manier van werken had zoveel succes dat we haar nu nog kennen onder de naam demareren. Een volgende stap werd gezet door tussen de beide broedbakken en boven het rooster een honingkamer te plaatsen. Tussen honingkamer en bovenbak werd een separator gelegd. De separator brengt een scheiding aan tussen het in tweeën gedeelde volk. Hiermee werd een nieuw element ingevoerd: het ontstaan van een nieuw volk in de bovenbak. Het nieuwe volk in de bovenbak krijgt na enige tijd eigen vliegbijen. Hieruit vloeit logisch voort dat men ging denken over manieren om deze vliegbijen bij het hoofdvolk onder de separator te krijgen. De Engelsman Snelgrove bedacht hiervoor het Snelgrovebord. Met een vernuftig systeem van drie paar vlieggaten brengt hij de vliegbijen van het volk boven naar het volk onder de separator om zo de haalkracht van het onderste volk te vergroten. Zo komen we in enkele regels van eenvoudig ruimte geven tot een gecompliceerde bedrijfsmethode. De geschetste ontwikkeling gaat uit van pogingen de zwermduft onder controle te krijgen. Er zijn ook methoden waarbij geprobeerd wordt zoveel mogelijk bijen in één kast te krijgen. Daarover de volgende keer meer.

De rubriek 'Voor beginners' van M.J. van Iersel zal in het vervolg verschijnen onder de naam 'Imkerpraktijken'.